

Андрій Мота

кандидат юридичних наук, доцент,
Національна академія
Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького,
atom_75@ukr.net

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕЖИМУ ТРИМАННЯ НЕЛЕГАЛЬНИХ МІГРАНТІВ У МІСЦЯХ, ВИЗНАЧЕНИХ ДЕРЖАВНОЮ ПРИКОРДОННОЮ СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ

© Мота А., 2017

У статті проаналізовано забезпечення органами Державної прикордонної служби України режиму тримання нелегальних мігрантів та особливості нормативно-правового регулювання такої діяльності. Встановлено юридичну природу та окремі елементи такого режиму. Визначено законодавчі тенденції реалізації міжнародних стандартів у практиці утримання затриманих мігрантів.

Ключові слова: затримана особа; нелегальний мігрант; прикордонна служба; режим; тримання.

Андрей Мота

АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ РЕЖИМА СОДЕРЖАНИЯ НЕЛЕГАЛЬНЫХ МИГРАНТОВ В МЕСТАХ, ОПРЕДЕЛЕННЫХ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОГРАНИЧНОЙ СЛУЖБОЙ УКРАИНЫ

В статье проанализированы обеспечение органами Государственной пограничной службы Украины режима содержания нелегальных мигрантов и особенности нормативно-правового регулирования такой деятельности. Установлены юридическая природа и отдельные элементы такого режима. Определены законодательные тенденции реализации международных стандартов в практике содержания задержанных мигрантов.

Ключевые слова: задержанное лицо; нелегальный мигрант; пограничная служба; режим; содержание.

Andriy Mota

Ph.D., Associate Professor,
National Academy
of State Border Guard Service of Ukraine
the name of Bogdan Khmelnytsky

ADMINISTRATIVE AND LEGAL BASIS OF THE REGIME OF THE DETENTION OF ILLEGAL MIGRANTS IN THE PLACES DEFINED BY THE STATE BORDER GUARD SERVICE OF UKRAINE

The article analyzes the provision by the bodies of the State Border Guard Service of Ukraine of the regime for keeping irregular migrants and the specifics of the legal regulation

of such activities. The legal nature and individual elements of this regime are established. Legislative trends in the implementation of international standards in the practice of detention of detained migrants have been determined.

Key words: detained person; illegal migrant; Border Service; regime; content.

Постановка проблеми. Досягнення мети правового регулювання за допомогою режимних правил є поширеним для адміністративного права юридичним інструментом. Режими отримали широке застосування у сфері охорони державного кордону, що забезпечує ефективність протидії правопорушенням у прикордонному просторі. Поряд з цим, як правоохоронний орган спеціального призначення Державна прикордонна служба України (далі – Держприкордонслужба України) забезпечує дотримання режимів, які пов'язані із утриманням в адміністративному порядку порушників міграційного законодавства. У 2016 році в місцях тимчасового тримання органів та підрозділів охорони державного кордону (далі – МТТ) утримувалося 1101 особа з 50 країн світу. Найбільше навантаження щодо кількості утримуваних припало на Мукачівський (305 осіб) та Чопський (281 особа) прикордонні загони. Значна кількість утримуваних осіб також спостерігалася у Мостиському (105), Білгород-Дністровському (82) та Львівському (64) прикордонних загонах. Протягом цього ж року органами охорони державного кордону до пунктів тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні (далі – ПТП) було переміщено 292 іноземців-правопорушників, з яких ідентифіковано та видворено 131 (45 %).

Зазначені статистичні дані, що відображають стан оперативно-службової діяльності Держприкордонслужби України, засвідчують актуальність та необхідність прикладних наукових досліджень режиму тримання нелегальних мігрантів з урахуванням міжнародних стандартів прав людини.

Аналіз дослідження проблеми. Слід зазначити, що в адміністративному праві немає уніфікованої позиції щодо розуміння поняття режиму. Зокрема, це викликано значною кількістю режимних правил, які фактично використовуються у всіх сферах державного управління. Але, незважаючи на це, режимні норми виявилися зручними саме для адміністративно-правового регулювання. Такі вчені як О. В. Дяченко, В. В. Конопльов, О. О. Крестьянінов, Т. П. Мінка та деякі інші зосереджували свою увагу на дослідженнях загальних характеристик адміністративно-правових режимів. Режимний характер правил перебування іноземців та осіб без громадянства на території України вивчали С. Ф. Константинов, В. І. Олефір, С. О. Мосьондз, Д. Б. Муратова, В. М. Снігур, Н. П. Тиндик. Безпосереднє значення для діяльності Держприкордонслужби України мають режими державного кордону, прикордонного режиму, режиму в пунктах пропуску через державний кордон України, а також режимні правила у контрольних пунктах в'їзду – виїзду. З'ясування особливостей їх забезпечення здійснено у працях таких авторів як В. І. Баратюк, О. М. Барвінок, В. Л. Зьолка, Р. М. Ляшук, Б. М. Марченко, М. М. Михеєнко, В. В. Половніков, Г. О. Пономаренко, Л. В. Серватюк, В. І. Царенко, С. І. Царенко, Т. О. Цимбалістий. Режим тримання нелегальних мігрантів, затриманих органами та підрозділами Держприкордонслужби України, не став предметом комплексних правових досліджень, хоча, безумовно є його юридична природа на основі адміністративно-правового регулювання.

Мета статті – встановити розвиток та сучасний стан нормативно-правового регулювання забезпечення органами Держприкордонслужби України режиму тримання затриманих нелегальних мігрантів. Такі наукові дослідження спрямовані на з'ясування призначення режимних правил у загальній системі норм, покликаних протидіяти нелегальній міграції, а також вироблення пропозицій щодо вдосконалення адміністративного законодавства.

Виклад основного матеріалу. Сприйняття терміна “режим” (франц. régime, від лат. regimen – управління, керівництво) є надзвичайно багатоманітним. З ним пов'язується система способів та методів здійснення політичної влади в країні, а також встановлений національним законодавством і нормами міжнародного права порядок у суспільних відносинах [1, с. 267]. В адміністративно-

правовому регулюванні за його допомогою існує можливість поєднання багатьох юридичних засобів та способів, і крім того, що є не менш важливим, визначення мети їхнього застосування. Саме тому, використання режимних правил отримує своє розповсюдження в різних сферах державного управління, зокрема, в сфері охорони державного кордону та міграційній сфері. Зокрема, Г. О. Пономаренко зазначає, “що охорона та захист державного кордону пов’язані із функціонуванням відповідних адміністративно-правових режимів, а саме: 1) режиму державного кордону України...; 2) прикордонного режиму...; 3) режиму у пунктах пропуску через державний кордон” [2, с. 270–271]. Що цікаво цей автор також до заходів захисту державного кордону відносить тримання осіб, затриманих в адміністративному порядку, в спеціально обладнаних для цих цілей приміщеннях [2, с. 269].

Розповсюдження міграційних процесів призвело до використання в науковій літературі поняття “режим” для характеристики порядку перебування на території України іноземців та осіб без громадянства. Як зазначає Т. П. Мінка, для такої категорії осіб “встановлено національний і спеціальний (преференційний) режими, які створюють певну структуру адміністративно-правового режиму перебування іноземців та осіб без громадянства в Україні [3, с. 83]. Ще раніше С. Ф. Константінов розглядав три правові режими забезпечення адміністративно-правового статусу іноземців: національний, спеціальний та режим найбільшого сприяння [4, с. 9].

У працях представників науки адміністративного права набуло розповсюдження поняття “міграційний режим”. Н. П. Тиндик визначає його “як різновид адміністративно-правового режиму, у межах якого здійснюється регулювання міграційним потоком і запобігання та протидія незаконному (нелегальному) в’їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну, перебування та транзитного проїзду через її територію з метою чіткого дотримання норм чинного міграційного законодавства” [5, с. 15]. В. М. Снігур у своєму дисертаційному дослідженні доводить, що “міграційний режим в Україні є системним правовим явищем, яке належить до групи адміністративно-правових режимів, та основним засобом реалізації державної міграційної політики України” [6, с. 5].

На основі цих базових положень про міграційний режим Д. Б. Муратова відносить режим перебування мігрантів у пунктах тимчасового утримання до спеціальних адміністративно-правових режимів. Його метою вказаний автор визначає “забезпечення закріплених Конституцією України прав іноземних громадян і біженців на надання тимчасового притулку, права на свободу та особисту недоторканість, відновлення та зміцнення здоров’я, на безпечне для життя і здоров’я довкілля, задоволення духовних потреб та інших прав; створення сприятливих умов для перебування іноземців, осіб без громадянства та біженців у пунктах тимчасового утримання, а також підтримка пріоритетних напрямів міграційної сфери” [7, с. 79].

Режим тримання нелегальних мігрантів, затриманих Держприкордонслужбою України, передбачає два види: режим у ПТПП, які належать до сфери управління Державної міграційної служби України; режим у МТТ органів та підрозділів охорони державного кордону. Кожен із вказаних видів режиму є спеціальним адміністративно-правовим режимом та елементом більш загального поняття, яким слід вважати міграційний режим. Правовою основою такого поділу є положення адміністративно-процесуального та міграційного законодавства, які в особливому порядку взаємодіють у сфері охорони державного кордону.

У зв’язку з прийняттям Закону України “Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства” Держприкордонслужбу України зобов’язано приймати “в установленому порядку рішення про розміщення іноземців та осіб без громадянства, затриманих у межах контрольованих прикордонних районів під час спроби або після незаконного перетинання державного кордону України, у пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають на території України, з подальшим повідомленням протягом 24 годин прокурора [8]. Вказаний порядок передбачено п. 3 ч. 2 ст. 183-7 Кодексу адміністративного судочинства України, відповідно до якого в “разі наявності обґрунтованих підстав вважати, що іноземець або особа без громадянства, стосовно якого подано адміністративний позов про примусове видворення, не має документа, що дає право на виїзд з України, ухилятиметься від виконання рішення про його

примусове видворення, перешкоджатиме проведенню процедури видворення або якщо існує ризик його втечі, адміністративний суд” за клопотанням органу охорони державного кордону, який подав такий позов, може прийняти рішення “затримати іноземця або особу без громадянства з поміщенням до пункту тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні” [9].

Правовою підставою тримання в органах та підрозділах Держприкордонслужби України іноземців та осіб без громадянства, затриманих в адміністративному порядку, є положення ч. 1 п. 16 ст. 20 Закону України “Про Державну прикордонну службу України” [10]. Вона передбачає реалізацію відповідних повноважень, які застосовуються в процесі здійснення охорони державного кордону із адміністративного затримання осіб на тривалі терміни (до трьох діб). Однак, правове регулювання режиму тримання таких осіб здійснено на відомчому рівні. Інструкцією про порядок тримання затриманих осіб в органах (підрозділах) охорони державного кордону, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України № 352 від 30 березня 2015 року (далі – Інструкція) визначено режим у МТТ як “порядок поміщення, перебування в МТТ та вибуття з них затриманих осіб, дотримання ними правил поведінки та розпорядку дня, забезпечення дотримання особовим складом органів (підрозділів) охорони державного кордону їх прав і свобод, а також безпеки усіх осіб, що перебувають у МТТ” [11].

Інструкція також містить розділ IV “Режим у місцях тимчасового тримання”. Зміст його положень передбачає порядок перебування в МТТ затриманих осіб, дотримання ними правил поведінки та розпорядку дня, перелік обов’язків та заборон, що встановлюються для них, забезпечення дотримання особовим складом органів (підрозділів) охорони державного кордону їхніх прав і свобод та окремі елементи відповідальності таких осіб. Порядок поміщення в МТТ та вибуття з них затриманих осіб, а також безпеки усіх осіб, що перебувають там регламентовано іншими розділами Інструкції [11], що дає підстави для розуміння режиму тримання нелегальних мігрантів у МТТ у широкому та вузькому значенні.

Поняття режиму тримання нелегальних мігрантів у МТТ у широкому значенні охоплює всі аспекти функціонування подібних приміщень (будівель), а також правовий статус персоналу підрозділів тримання, затриманих та деяких інших осіб. Зважаючи на кількість норм, які можуть регламентувати зазначені положення, доцільно виділити їхні окремі групи: підстави та порядок поміщення і звільнення (вибуття) з МТТ затриманих осіб; порядок перебування в МТТ затриманих осіб; порядок пропуску та перебування в МТТ інших осіб (особовий склад державних, зокрема, правоохоронних органів; родичі затриманих; особи, які надають юридичну допомогу; представники дипломатичних (консульських) установ та правозахисних організацій); правовий статус затриманих осіб; правовий статус та організація діяльності персоналу підрозділів тримання; заходи безпеки в МТТ; просторово-технічні параметри МТТ, що мають значення для підтримання режиму в ньому.

У вузькому значенні режим тримання нелегальних мігрантів у МТТ пов’язаний із реалізацією норм, що стосуються порядку їх перебування в МТТ, пропуску та перебування в МТТ інших осіб, а також забезпечення дотримання особовим складом органів (підрозділів) охорони державного кордону прав і свобод затриманих осіб.

Слід зазначити, що значна частина правил та конкретних приписів, що стосуються режиму тримання в МТТ, формується на локальному рівні адміністративно-правового регулювання. Відповідно до п. 1 розділу II вказаної Інструкції “тримання затриманих осіб організовує начальник відповідного органу охорони державного кордону наказом про організацію тримання затриманих осіб”. Цей документ повинен враховувати особливості дислокації органу (підрозділу) охорони державного кордону, тип МТТ, умови несення служби з охорони затриманих осіб, наявність технічних та інженерних засобів охорони у підрозділі, оперативну обстановку, місцеві умови, а також інші обставини, “що можуть вплинути на ефективність виконання завдань щодо тримання затриманих осіб” [11].

Наказ про тримання доцільно опрацьовувати на календарний рік. Це дає можливість регламентувати службову діяльність органу Держприкордонслужби України з урахуванням планування на наступний період охорони державного кордону. Крім того, строковість такого

регулювання забезпечує заміну персонального складу військовослужбовців та працівників підрозділів тримання та за потреби інших підрозділів, які допущені до охорони та конвоювання (супроводу) затриманих осіб [11].

Безумовно, що на підтримання режиму тримання в МТТ також впливають чинники, які характеризують нелегальних мігрантів. Як правило, вони є взаємопов'язаними та комплексно характеризують поведінку затриманого. Серед опитаних у 2017 році військовослужбовців та працівників підрозділів по роботі з іноземцями та адміністративного провадження органів охорони державного кордону більшість (46 %) вважає, що національність, стать, релігія і вік нелегальних мігрантів у сукупності впливають на режим їх тримання. Поряд з цим національність частіше (45,4 % відповідей) за інші чинники, які характеризують нелегальних мігрантів вказувалася опитаними. Основні групи іноземців відповідно до їх походження, які утримувалися в МТТ протягом 2016 року наведено в табл.

Основні групи іноземців, які утримувалися в місцях тимчасового тримання органів та підрозділів охорони державного кордону в 2016 році

З країн міграційного ризику	З країн СНД	З інших країн
гр. Афганістану – 123 особи (19,2 % від кількості осіб з країн міграційного ризику)	гр. Молдови – 67 осіб (29,6 % від кількості осіб з країн СНД)	осіб без громадянства 42 особи (71,2 % від кількості осіб з інших країн)
гр. В'єтнаму – 112 осіб (17,5 %)	гр. Росії – 59 осіб (26,1 %)	гр. Румунії – 9 осіб (15,2 %)
гр. Туреччини – 76 осіб (11,8 %)	гр. Грузії – 51 особа (22,6 %)	гр. Литви – 2 особи (3,4 %)

***Примітка.** Відомості Управління у справах іноземців та адміністративного провадження Департаменту охорони державного кордону Адміністрації Держприкордонслужби України*

За іншими ознаками іноземці та особи без громадянства, які утримувалися в МТТ, характеризувалися так: більшість чоловіки – 948 осіб, відповідно жінки – 153 особи (13,9 %), з них 1036 дорослих та 65 дітей до 16 років (9,1 %). Слід відзначити, що в окремих відповідях вказаної вище категорії військовослужбовців та працівників органів охорони державного кордону зазначено, що психологічний стан затриманої особи, а також коли з нею є дитина, суттєво впливає на режим їхнього утримання.

За оцінками представників Міжнародної організації з міграції, які в 2015–2016 рр. взяли інтерв'ю та провели опитування 65 громадян третіх країн, реадмісованих з країн Європейського Союзу в Україну, зокрема, прийнятих на підставі прискореної процедури органами Держприкордонслужби України, затримані іноземці продемонстрували високий ступінь задоволеності умовами у центрах утримання під вартою з окремими скаргами на якість продуктів харчування. Лише 46,2 % таких реадмісованих мігрантів задоволені доступною питною водою і 43,1 % – задоволені одягом, який вони отримують відповідно до погодних умов. Щодо інших умов (параметрів) перебування в місцях обмеження свободи (наявний простір та температура в приміщеннях, стан ванної, загальної кімнати та їдальні, розпорядок дня, можливості для справляння релігійних потреб тощо) така категорія іноземців висловила задоволення у більшості випадків.

Урахування зазначених вище індивідуальних характеристик утримання нелегальних мігрантів дає можливість запобігти небажаним ситуаціям, які впливають на режим їх перебування в МТТ.

В організації тримання нелегальних мігрантів, затриманих органами Держприкордонслужби України, відмовилися від “тюремних” підходів до облаштування, призначених для цього місць. Відповідно до ч. 1 ст. 102 Кримінально-виконавчого кодексу України режим у виправних і виховних колоніях забезпечує ізоляцію засуджених. І хоча така ізоляція, як вказує, Ю. В. Александров, аж ніяк не є абсолютною [12, с. 68], її навряд чи можливо визнати метою режиму перебування в МТТ іноземців та осіб без громадянства. Йдеться радше про локалізацію мігранта.

Такі підходи були вироблені в Держприкордонслужбі України на основі європейської практики поводження з мігрантами, які мають “нерегульований” статус. Пріоритетними в такій діяльності стали міжнародно-правові зобов’язання нашої держави про заборону катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання. Однак положення міжнародного права у силу свого узагальнення здатні лише виробити загальні правила, які можуть бути запроваджені і деталізовані у внутрішньому законодавстві окремої країни. Універсалізм норм адміністративного права уможлиблює імплементацію міжнародних стандартів щодо затримання та утримання під вартою. Призначення адміністративно-правового регулювання полягає в спонуканні суб’єктів права діяти самостійно, здійснювати свої права і виконувати обов’язки у встановлених режимах і процедурах. Відповідно у вимогах режиму до визначених органів, окремих осіб та об’єктів можуть бути імplementовані норми міжнародного права через поєднання багатьох елементів.

Зокрема, локалізація іноземців та осіб без громадянства у визначеному місці (будівлі, приміщенні) робить важливими норми технічного змісту, що навряд чи можуть у повному обсязі бути відображені в якому-небудь міжнародному документі. Відмова від назви “камера” на користь терміна “кімната” для позначення приміщення, де повинен утримуватися затриманий, є лише формальною ознакою режиму його перебування у визначеному місці. Поряд з цим, розміщення осіб у приміщеннях, непридатних для повноцінного проживання, розцінюється як жорстоке поводження [13, с. 65].

Аналіз актів прокурорського реагування за результатами перевірок дотримання законності під час тримання осіб у МТТ у 2016–2017 роках засвідчив, що найпоширенішими стали порушення правил, спрямованих на безпеку перебування в таких місцях – невжиття заходів забезпечення протипожежного захисту та неналежне забезпечення санітарно-гігієнічного стану. В окремих вказівках органів прокуратури зазначені порушення технічних правил щодо оснащення МТТ: освітлення не відповідає визначеним вимогам щодо його інтенсивності; вікна в кімнатах для розміщення затриманих осіб не засклені армованим або ламінованим склом, отвори вікон не захищені зсередини металевою сіткою; недотримані вимоги просторово-технічних параметрів. Це дає підстави вважати безпекову складову пріоритетною в забезпеченні режиму тримання нелегальних мігрантів у місцях, визначених Держприкордонслужбою України.

“Як окремий елемент адміністративно-правових режимів, що одночасно є засобом забезпечення дотримання відповідних режимних заходів”, О. О. Крестьянінов виокремлює “відповідальність за порушення “режимних” норм” [14, с. 272]. Такий підхід дає завершене уявлення про значення того чи іншого режиму і забезпечує реакцію держави на порушення його правил. У більшості випадків за порушення “режимних” норм передбачено адміністративну відповідальність. Зокрема, особи, які порушили прикордонний режим, режим у пунктах пропуску через державний кордон України або режимні правила у контрольних пунктах в’їзду – виїзду, підлягають відповідальності за ст. 202 Кодексу України про адміністративні правопорушення [15].

Визначити вид відповідальності, до якої можуть бути притягнуті нелегальні мігранти за порушення режиму тримання у місцях, визначених Держприкордонслужбою України, досить складно. В Інструкції, яка згадана вище, передбачено можливість застосування до затриманих осіб окремих заходів, що тягнуть для них негативні наслідки – заходи спеціального контролю (поміщення до іншого приміщення для розміщення затриманих осіб) з метою локалізації конфліктної ситуації; обмеження у правах (користуватися електронними та електромеханічними приладами; займатися неконтактними видами спорту у визначений для прогулянок розпорядком дня час; замовлення за власні кошти предметів для щоденної потреби, гігієни, продуктів харчування та тютюнових виробів, а також книжок, газет і журналів у кількості, необхідній для задоволення власних потреб на час перебування в МТТ). На юридичну природу перерахованих заходів за абз. 2 п. 27 розділу IV Інструкції вказує хіба що заборона використовувати наручники та інші засоби зв’язування з метою дисциплінарного впливу на затриману особу [11].

Важливо, що поєднання режимних правил із методами, подібними до юридичної відповідальності, спрямовані на забезпечення безпеки та правопорядку в МТТ. Однак, можуть бути передбачені інші заходи, які традиційно характерні для дисциплінарного впливу (догана, попередження, зауваження) і спрямовані на свідомість затриманої особи. Не слід виключати також

кримінальної чи адміністративної відповідальності за окремі протиправні діяння (наприклад, заподіяння тілесних ушкоджень, опір чи злісна непокоря), що вчинені нелегальними мігрантами під час їх перебування у місцях, визначених Держприкордонслужбою України.

Висновки. Отже, на основі теоретичних положень науки адміністративного права та нормативного регулювання в міграційній сфері до елементів режиму тримання нелегальних мігрантів слід зараховувати мету його застосування, режимні правила, організаційно-правовий механізм забезпечення їх дотримання, а також відповідальність за порушення режимних норм. Міжнародні стандарти, що передбачають умови перебування мігрантів у місцях несвободи реалізуються через вимоги до визначених органів, окремих осіб та об'єктів. Відповідні адміністративно-правові норми встановлені на відомчому рівні та деталізуються через локальний акт – наказ про організацію тримання затриманих осіб. Практика їх застосування дає підстави вважати безпекову складову пріоритетною в забезпеченні режиму тримання затриманих осіб у МТТ. У такій діяльності персонал підрозділів тримання органів охорони державного кордону повинен враховувати індивідуальні характеристики утримання нелегальних мігрантів, виходячи з необхідності їх локалізації у визначеному місці.

1. Касяненко Ю. Я. Режим // *Юридична енциклопедія: в 6 т. / Ю. Я. Касяненко ; редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: Укр. енцикл., 2003. – Т. 5: П – С. – 736 с.*
2. Пономаренко Г. О. Адміністративно-правові засади управління у сфері забезпечення внутрішньої безпеки держави: дис. ... ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 “Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право” / Г. О. Пономаренко. – Харківський нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2008. – 443 с.
3. Мінка Т. П. Поняття та зміст адміністративно-правового режиму перебування в Україні іноземців та осіб без громадянства / Т. П. Мінка // *Право і суспільство. – 2012. – № 4. – С. 82–85.*
4. Константинов С. Ф. Адміністративно-правовий статус іноземців в Україні та механізм його забезпечення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 “Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право” / С. Ф. Константинов. – Київський нац. ун-т внутр. справ. – К., 2002. – 15 с.
5. Тиндик Н. П. Адміністративно-правовий механізм регулювання міграції в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 “Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право” / Н. П. Тиндик. – Нац. ун-т держ. податк. служби України. – Ірпінь, 2009. – 46 с.
6. Снігур В. М. Міграційний режим в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 “Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право” / В. М. Снігур. – Київський нац. ун-т внутр. справ. – Київ, 2008. – 18 с.
7. Муратова Д. Поняття “режим перебування мігрантів у пунктах тимчасового утримання” / Д. Б. Муратова // *Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 6. – С. 76–79.*
8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України “Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства” від 16 жовтня 2012 року // *Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 47. – Ст. 657.*
9. Кодекс адміністративного судочинства України // *Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35. – 35–36, 37. – Ст. 446 (з наступними змінами та доповненнями).*
10. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 3 квітня 2003 року // *Урядовий кур'єр. – 2003. – 7 травня (з наступними змінами та доповненнями).*
11. Інструкція про порядок тримання затриманих осіб в органах (підрозділах) охорони державного кордону: затв. наказом Міністерства внутрішніх справ України № 352 від 30 березня 2015 року // *Офіційний вісник України. – 2015. – № 39. – Ст. 1172.*
12. Александров Ю. В. Щодо деяких вимог режиму у виправних колоніях / Ю. В. Александров // *Наукові праці МАУП. – 2015. – Вип. 44(1). – С. 68–71.*
13. Соловей С. Дотримання прав мігрантів в діяльності прикордонної служби: Узагальнення норм міжнародного права. навч.-довідк. посіб. / С. Соловей, Л. Кузьменко. – Міжнародна організація з міграції, 2013. – 71 с.
14. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч. у двох томах: Т. 1. Загал. част. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). – К.: Юридична думка, 2004. – 584 с.
15. Кодекс України про адміністративні правопорушення // *Відомості*

REFERENCES

1. Kasyanenko Y. *Rezhym [The regime]* // *Jurydychna encyklopedija: V 6 t. / Redkol.: Ju. S. Shemshuchenko (golova redkol.) ta in. K., Ukr. encykl., 2003, T. 5: P – S, 736 p.* 2. Ponomarenko H. O. **Administratyvno-pravovi zasady upravlinnya u sferi zabezpechennya vnutrishn'oyi bezpeky derzhavy.** Dys. na здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук спets : 12.00.07 “Administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiyne pravo” [Administrative and Legal Grounds of Management in the Sphere of Guaranteeing State’s Internal Security]. Kharkiv, 2008. 443 p. 3. Minka T. P. **Ponyattya ta zmist administratyvno-pravovoho rezhymu perebuvannya v Ukraini inozemtsiv ta osib bez hromadyanstva** [The concept and the content of administrative and legal regime to stay in Ukraine for foreigners and stateless person]. *Pravo i suspil'stvo*, 2012, vol. 4, pp. 82–85. 4. Konstantinov S. F. **Administratyvno-pravovyy status inozemtsiv v Ukraini ta mekhanizm yoho zabezpechennya.** Avtoref. dys. na здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук спets : 12.00.07 “Administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiyne pravo” [The Administrative-legal Status of Foreigners in Ukraine and its Mechanism]. Kyiv, 2002. 15 p. 5. Tyndyk N.P. **Administratyvno-pravovyy mekhanizm rehulyuvannya mihratsiyi v Ukraini.** Avtoref. dys. na здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук спets : 12.00.07 “Administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiyne pravo” [Administrative and legal mechanism of migration regulation in Ukraine]. Irpin, 2009. 46 p. 6. Snihur V. M. **Mihratsiynnyy rezhym v Ukraini.** Avtoref. dys. na здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук спets : 12.00.07 “Administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiyne pravo” [Migratory Regime in Ukraine]. Kyiv, 2008. 18 p. 7. Muratova D. **Ponyattya “rezhym perebuvannya mihrantiv u punktakh tymchasovoho utrymannya”** [The concept “regime of stay of migrants in temporary detention centers”]. *Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, 2009, vol. 6, pp. 76–79. 8. **Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy u zv'yazku z pryynyattiam Zakonu Ukrainy “Pro pravovyy status inozemtsiv ta osib bez hromadyanstva” vid 16 zhovtnya 2012 roku** [On amendments to some legislative acts of Ukraine in connection with the adoption The Law of Ukraine ‘On the Legal Status of Foreigners and Stateless Persons’ of October 16, 2012]. *Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrainy*, 2013, No. 47, st. 657 (In Ukr.). 9. **The Code of Administrative Proceedings of Ukraine of September 1, 2005, Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrainy, 1984, dodatok do No. 51, st. 1122 (z nastupnymy zminamy ta dopovnennjamy)** (In Ukr.). 10. **Pro derzhavnyy kordon Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 4 lystopada 1991 roku** [On State Border of Ukraine, the Law of Ukraine on November 4, 1991]. *Vidomosti Verhovnoyi Rady Ukrainy*, 1992, No. 2. P. 5 (z nastupnymy zminamy ta dopovnennjamy) (In Ukr.). 11. **Instruktsiya pro porядok trymannya zatrymanykh osib v orhanakh (pidrozdilakh) okhorony derzhavnoho kordonu: zatv. nakazom Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy No. 352 vid 30 bereznya 2015 roku** [Instruction on the Procedure for Detaining the Apprehended Persons in State Border Guard Bodies (Units): approved by the order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine № 352 of March 30, 2015]. *Official Gazette of Ukraine*, 2015, No. 39, st. 1172 (In Ukr.). 12. Aleksandrov Yu.V. **Shchodo deyakykh vymoh rezhymu u vypravnykh koloniyakh** [Regarding some regime requirements in correctional facilities]. *Naukovi pratsi MAUP*, 2015, vol. 44(1), pp. 68–71. 13. Solovey S., Kuz'menko L. **Dotrymannya prav mihrantiv v diyal'nosti prykordonnoyi sluzhby: Uzahal'nennya norm mizhnarodnoho prava.** Navch.-dovidk. posibnyk [Observance of the Rights of Migrants in the Activities of the Border Guard Service: Generalization of Rules of International Law]. IOM Publ., 2013. 71 p. 14. **Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyy kurs** [Administrative Law of Ukraine. Academic course]. *Pidruch. u dvokh tomakh: Tom 1. Zagal. chast. / Red. kolehiya: V. B. Aver'yanov (golova).* Kyiv, *Jurydychna dumka Publ.*, 2004. 584 p. 15. **Code on Administrative Offences of Ukraine of December 7, 1984.** *Vidomosti Verhovnoi' Rady URSR*, 1984, dodatok do No. 51, st. 1122 (z nastupnymy zminamy ta dopovnennjamy) (In Ukr.).

Дата надходження: 25.10.2017 р.